

**PAWILON
POLSKI
W WENECJI**

MACULA. Ogród możliwy

projekt artystyczny zgłoszony przez:
Roberta Dobrowolskiego, Magdalenę Grzybowską,
Aleksandrę Pulińską i Urszulę Zajączkowską

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 60. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2024 r.

MACULA. Ogród możliwy

TEMAT PRZEWODNI

Idea projektu

Zgodnie z powszechnym mitem, człowiek pierwotny żył w zgodzie z naturą, w świecie, w którym rzeczywistości ludzi i przyrody były ze sobą nierozróżnialnie splecione.

Jeśli było tak w istocie, to tylko w tym znaczeniu, że stanowiąc nieświadomą siłę natury, człowiek podobnie jak każdy organizm ekspandował i eksploatował zasoby Planety, ograniczany jedynie przez konkurencję ze strony innych gatunków.

Powszechna tęsknota do Rajskiego Ogrodu nie dowodzi więc w żadnym razie, że zgodna koegzystencja pomiędzy gatunkami miała kiedykolwiek miejsce. Przeciwnie, archaiczność tego mitu pokazuje, że życie człowieka naznaczone jest ciągłym konfliktem z naturą.

I jeśli istnieje siła, która może ten konflikt zatrzymać, to jest nią — co wydaje się nosić znamiona ambiwalencji — postęp. Dokładniej postęp kultury. Ona wydaje się być dana człowiekowi właśnie po to, aby ukazać go jako część natury a jednocześnie jako toczącego z naturą odwieczny spór. Ona też dała mu w ostatnim czasie narzędzia do krytyki i określenia skali dokonywanego przez ludzi zniszczenia.

Nośnikiem kultury, ale i narzędziem jej rozwoju jest idea. Przekaznikiem idei jest obraz i słowo, a materiałem ich utrwalenia oraz rozpowszechnienia — papier.

Opis i uzasadnienie tematu projektu

Projekt wystawy zakłada, że ogród, który chcielibyśmy odnaleźć czy wskrzesić, może wyrosnąć już teraz jedynie na gruncie kultury oraz w kontekście zmian jakie zaszły w świecie za sprawą człowieka. Budulcem, który wykorzystujemy do stworzenia wszystkich elementów wystawy – rzeźby, obiektu architektonicznego i arkuszy papieru czerpanego są różne formy makulatury. Papier wybrany jest ze względu na jego konotacje z kulturą i sztuką. Sposób wytwarzania tego materiału zaczerpnięto z przyrody, która dostarcza także surowca do jego produkcji. "Wyrośliśmy na ramionach olbrzymów." - to wszystko co zostało na papierze zapisane i zobrazowane (wiedza, dzieła sztuki, literatura, prasa, prawo...) ma stać się glebą dla wzrostu nowych myśli.

Papier, którego wynalezienie, połączone następnie z drukiem – przyczyniło się do umasowienia kultury poprzez możliwość niemal nieograniczonego kolportażu, staje się dziś produktem a następnie odpadem. Tytułowa macula - słowo z łac. oznaczające skazę - dotyczy zarówno obecnego w dyskursie publicznym problemu „skażenia środowiska” jak i definicji Antropocenu, gdzie działalność człowieka odciska się piętnem, niespotykanych wcześniej warstw geologicznych, w postaci nadmiernej ilości wyprodukowanych przez ludzkość materiałów i substancji. Jednak skaza np. na ciele może być traktowana również jako znak

szczególny, a więc w tym kontekście charakterystyczny nam sposób widzenia jaki daje kultura.

Ciekawym wątkiem w tym kontekście jest również istnienie choroby roślin, którą włoscy ogrodnicy nazywają „maculatura”. Choroba dotyka drzew owocowych, co znów prowadzi myśl w kierunku raj. Istotne jednak jest to, iż pomimo pesymistycznej wizji świata, gdzie – wydaje się – nie ma już miejsca na czystość idei, gdzie wszystko jest remiksem – dawna tkanka kultury, poddana procesom czasu i przyrodzonej sile przemiany, może stać się glebą dla zupełnie nowej kreacji.

Żywe rośliny bowiem stanowią drugi element konstruujący wystawę. To one, porastając makulaturowe obiekty - zasadzone lub zasiane w celulozowe podłoże - będą sprawcami wizualnych zmian w trakcie biennale.

OGÓLNA KONCEPCJA WYSTAWY (opis):

Obiekt architektoniczny znajdujący się na środku sali jest zbudowany z bloków pociętego drobno i sprasowanego papieru makulaturowego. Umiejscowiony poprzecznie względem wejścia może być czytany jako mur, ale za sprawą bocznych wejść staje się bramą. Tę grotę czy też świątynię wewnątrz porosną różne gatunki rozchodników. Obiekt otwarty jest na świetlik ponad nim. Na lewej ścianie galerii planujemy pokazać video. Chcielibyśmy aby ukazywało w czarno-białym obrazie ruchy i przyrost roślin i wody w skali makro, w ten też sposób wprowadzamy do galerii dźwięk wody kojarzony z pulsującym obiegiem w przyrodzie. W rogu po przeciwległej stronie znajdzie się na podłodze niski obiekt - rzeźba złożona z wielu podłużnych warstw papieru makulaturowego, ustawionych na sztorc, meandrujących niczym warstwy geodezyjne. Między nimi zasadzone będą - również pasowo - trawy, byliny i kwiaty łąkowe. Po tej samej stronie na ścianie znajdują się dwa bardzo duże arkusze ręcznie wytwarzanego papieru czerpanego - zamknięte w gablotach. To one pozwolą wytworzyć w obrębie papieru wilgotny klimat umożliwiający wzrost roślin na tym rachitycznym podłożu. Pomiędzy drobinkami zmielonej na pulpę makulatury, służącej do wykonania arkuszy, znajdują się także większe skrawki reprodukcji obrazów ukazujących motyw ogrodu w interpretacji artystów różnych epok. Fragmenty ogrodów, pulsujące w kulturowym chaosie są z jednej strony podłożem do wzrostu nowych wizji, z drugiej strony jednak głęboko determinują działania każdego artysty czy odbiorcy. Procesy powolnego wzrostu roślin w przestrzeni galerii są emanacją przecucia i wyczekiwania nowych możliwych ogrodów.

MACULA. The garden of the possible

THEME

The idea behind the project

According to common myth, primitive man lived in harmony with nature, in a world where the realities of humans and nature were indistinguishably intertwined.

If this was indeed the case, it was only in the sense that, constituting an unconscious force of nature, man, like any organism, expanded and exploited the Planet's resources, limited only by competition from other species.

The widespread longing for the Garden of Eden, therefore, in no way proves that consensual coexistence between species ever took place. On the contrary, the archaic nature of this myth shows that human life is marked by constant conflict with nature.

And if there is a force that can stop this conflict, it is - what seems to bear the mark of ambivalence - progress. More precisely, the progress of culture. She seems to have been given to man precisely to show him as part of nature and at the same time as being in eternal dispute with nature. She also gave him, in recent times, the tools to criticize and determine the scale of the destruction carried out by humans.

The carrier of culture, but also the tool of its development is the idea. The transmitter of ideas is the image and the word, and the material of their fixation and dissemination - paper.

Description and justification of the project theme

The exhibition project assumes that the garden we would like to find or resurrect can only grow now on the ground of culture and in the context of the changes that have occurred in the world due to man. The building blocks we use to create all the elements of the exhibition - the sculpture, the architectural object and the sheets of handmade paper - are various forms of waste paper. Paper is chosen for its connotations with culture and art. The method of making this material was taken from nature, which also provides the raw material for its production. "We have grown on the shoulders of giants." - all that has been recorded and depicted on paper (knowledge, works of art, literature, press, law...) is to become the soil for the growth of new thoughts.

Paper, the invention of which, then combined with printing - contributed to the massification of culture through the possibility of almost unlimited distribution, today becomes a product and then a waste. The title macula - a word from Latin meaning blemish - refers both to the problem of "environmental contamination" present in public discourse and to the definition of the Anthropocene, where human activity is imprinted, unprecedented geological layers, in the form of excessive amounts of materials and

substances produced by humanity. However, a blemish, for example, on the body can also be treated as a sign of particular, and so in this context, the characteristic way of seeing that culture gives us.

Another interesting thread in this context is the existence of a plant disease, which Italian gardeners call "maculatura." The disease affects fruit trees, which again leads the thought towards paradise. What is important, however, is that despite the pessimistic vision of the world, where - it seems - there is no more room for purity of ideas, where everything is a remix - the former tissue of culture, subjected to the processes of time and the inherent force of transformation, can become the soil for a completely new creation.

For living plants are the second element that constructs the exhibition. It is they, overgrowing the waste paper objects - planted or sown into the cellulose substrate - that will be the perpetrators of visual change during the biennial.

GENERAL CONCEPT OF THE EXHIBITION (description):

The architectural object located in the center of the hall is made of blocks of finely cut and compressed recycled paper. Located transversely to the entrance, it can be read as a wall, but with the help of side entrances it becomes a gate. This grotto or temple inside is overgrown with various species of sedums. The object is open to the skylight above. We plan to show a video on the left wall of the gallery. We would like it to show in black and white images the movements and growth of plants and water on a macro scale, and in this way we are introducing the sound of water associated with the pulsating circulation in nature into the gallery. In the corner on the opposite side there will be a low object on the floor - a sculpture composed of many elongated layers of recycled paper, stacked up, meandering like geodesic layers. Between them will be planted - also in strips - grasses, perennials and meadow flowers. On the same side on the wall are two very large sheets of handmade handmade paper - enclosed in display cases. They are the ones that will allow to create within the paper a moist climate that allows plants to grow on this rachitic ground. Between the particles of waste paper ground into pulp, used to make the sheets, there will also be larger scraps of reproductions of paintings showing the garden motif as interpreted by artists of different eras. Fragments of gardens, pulsating in cultural chaos, are, on the one hand, the substrate for the growth of new visions, but on the other hand, they deeply determine the actions of any artist or viewer. The processes of slow growth of plants in the gallery space are an emanation of premonition and anticipation of new possible gardens.